

Інна КОШОВА,*orcid.org/0009-0001-4304-5925*

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри української літератури та компаративістики

Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького,

учитель-методист

Черкаської спеціалізованої школи I – III ступенів №17

(Черкаси, Україна) *koshova_i@ukr.net*

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТВОРЧОСТІ ВАСИЛЯ КОРОЛІВА-СТАРОГО В ШКОЛІ

Стаття присвячена особливостям інтерпретації творів Василя Короліва-Старого в школі. Запропоновано методичні рекомендації щодо вивчення творчості письменника й проведення уроку української літератури в 5 класі на тему: «Образи фантастичних істот у казках. Дійові особи та побудова казки. Елементи сюжету. Василь Королів-Старий «Мавка-Вербінка». Авторка аналізує модельні навчальні програми з української літератури для закладів загальної середньої освіти та підручники з української літератури для 5 класу, що відповідають модельним навчальним програмам. Увагу зосереджено на вивченні твору В.Короліва-Старого «Мавка-Вербінка», підкреслено важливість і актуальність творчості митця в літературній освіті п'ятикласників. Стаття поглиблює розуміння казок митця, які тісно пов'язані з фольклорними мотивами та українськими традиціями. На прикладі інтерпретації казки «Мавка-Вербінка» учні вчать розуміти особливості чарівних казок, пізнають відмінності між народною казкою й літературною, дізнаються про Мавку, Хух та інших персонажів В.Короліва-Старого, розглядають основні елементи сюжету, з'ясовують важливість порушених проблем. Реалізувати поставлені завдання допоможуть такі методи та прийоми: бесіда, розповідь, активно-ілюстративний метод, наочне навчання, виразне читання, переказування, літературна гра, словесне малювання, проблемні запитання. У статті запропоновано такі види навчальної діяльності школярів: ілюстрування прочитаного малюнками, художнє розповідання, переказ фрагментів твору, фотоквест. Авторка підкреслює важливість застосування біографічного методу на уроці, адже знання цікавих фактів життя митця привертають увагу учнів до тексту, виводять на глибший рівень інтерпретації.

Ключові слова: інтерпретація, методичні рекомендації, біографічний метод, казка, проблемні запитання, літературні ігри, фотоквест.

Inna KOSHOVA,*orcid.org/0009-0001-4304-5925*

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at the Department of Ukrainian Literature and Comparative Studies

The Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy,

Teacher-Methodist

Cherkasy Specialized School of the 1st – 3rd grades No. 17

(Cherkasy, Ukraine) *koshova_i@ukr.net*

THE FEATURES OF INTERPRETATION OF VASIL KOROLIV-STARY'S LITERARY WORKS AT SCHOOL

The article is devoted to the peculiarities of interpreting Vasil Koroliv-Stary's literary works at school. Methodological recommendations are proposed for studying the writer's work and conducting a Ukrainian literature lesson in the 5th grade on the topic: «Images of fantastic creatures in fairy tales. Characters and the construction of a fairy tale. Elements of the plot. Vasil Koroliv-Stary «Mavka-Verbynka». The author analyzes model curricula in Ukrainian literature for general secondary education institutions and textbooks of Ukrainian literature for the 5th grade that correspond to the model curricula. Attention is focused on the study of V.Koroliv-Stary's work «Mavka-Verbynka», emphasizing the importance and relevance of the artist's work in the literary education of fifth-graders. The article deepens the understanding of the artist's fairy tales, which are closely related to folklore motifs and Ukrainian traditions. Using the example of interpreting the fairy tale «Mavka-Verbynka», students learn to understand the features of fairy tales, learn the differences between folk and literary tales, learn about Mavka, Khukh, and other characters by V.Koroliv-Stary, consider the main elements of the plot, and clarify the importance of the problems raised. The following methods and techniques will help to implement the tasks: conversation, storytelling, active-illustrative method, visual learning, expressive reading, retelling, literary game, verbal drawing, problem questions. The article proposes the following types of educational activities for schoolchildren: illustrating what has been read with pictures, artistic storytelling, retelling fragments of the work, and a photo quest. The author emphasizes the importance of using the biographical method in the lesson, because knowledge of interesting facts from the artist's life draws students' attention to the text and leads to a deeper level of interpretation.

Key words: interpretation, methodological recommendations, biographical method, fairy tale, problem questions, literary games, photo quest.

Постановка проблеми. Про Василя Короліва-Старого учні завжди дізнавалися в 5 класі, вивчаючи його казку «Хуха-Моховинка». Автори модельних навчальних програм дещо змінили підхід. Так, модельна навчальна програма «Українська література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти Архипової В., Січкара С., Шило С. (Архипова та ін., 2021: 9) пропонує для обов'язкового вивчення твір Василя Короліва-Старого «Мавка-Вербинка» і варіативні твори «Хуха-Моховинка», «Потерчата», «Чортова перечниця», «Дідько», «Рибалчина Русалонька» цього автора. Автори модельної навчальної програми Яценко Т., Пахаренко В., Слижук О. та ін. казку Василя Короліва-Старого «Хуха-Моховинка» виносять на позакласне читання (Яценко та ін., 2021: 11). А модельна навчальна програма Чумарної М., Пастушенко Н. передбачає вивчення легенди дружини Василя Короліва-Старого, письменниці Наталени Королеви «Кирило Кожум'яка» (Чумарна та ін., 2021: 14).

Досвід показує, що твори Василя Короліва-Старого (і «Хуха-Моховинка», і «Мавка-Вербинка», й інші тексти) дітям дуже подобаються, їх охоче читають, захоплено обмінюються думками про прочитане, залюбки малюють ілюстрації. Зрозуміло, що не можна вмістити все цікаве й високохудожнє, автори програм намагаються дібрати якнайкращі тексти, однак твори Василя Короліва-Старого варто було б запропонувати й для обов'язкового вивчення, і для позакласного читання.

Аналіз досліджень. Вивченню особливостей літературної чарівної казки і творів В.Короліва-Старого в школі присвячено ряд методичних матеріалів (С.Васюта, Г.Дмитренко, О.Капленко, А.Костецький, Т.Рудюк, А.Ситченко, О.Слижук та інші). Автори підкреслюють необхідність ґрунтовного вивчення творчого доробку письменника, багатогранність діяльності, важливість та актуальність спадщини митця.

Отже, **мета статті** – поглибити розуміння творчості В.Короліва-Старого, представити особливості інтерпретації текстів митця, поділитися цікавими формами роботи під час знайомства з творами В.Короліва-Старого на уроках літератури, запропонувати методичні рекомендації щодо вивчення творчості письменника в школі, показати її значення для сучасного освітнього процесу.

Виклад основного матеріалу. Під час вивчення казки Василя Короліва-Старого «Мавка-Вербинка» в 5 класі варто дослідити образи фантастичних істот у казках, розглянути елементи сюжету, побудову твору, систему персонажів у

казці. На такому уроці учитель розвиває грамотне усне мовлення учнів, уміння розповідати, вести бесіду за змістом прочитаного, узагальнювати думки й робити висновки. На уроці має бути створено умови для комфортного спілкування, обговорення, обміну думками. Учитель сприяє толерантному веденню дискусії. Відтак засобами художнього слова виховує любов до всього українського. Варто застосовувати такі методи та прийоми: розповідь, бесіда, активно-ілюстративний метод, прийом наочного навчання, прийоми виразного читання, переказування, літературної гри.

На такому уроці діти дізнаються, що таке нечиста сила, хто такі мавки, русалки, лісовики, хухи, чому мавки мали такі імена; познайомляться з письменником, який писав про нечисту силу і представляв її зовсім не злою; поміркують, що в цій казці реальне, а що фантастичне, розмежують добро і зло.

На початковому етапі уроку під час актуалізаційної бесіди учні пригадують, що таке казка, її особливості, групи казок, відмінності між народною казкою й літературною, характеристики чарівних казок (Братко, 2013: 21). Варто запитати в учнів, що вони знають про нечисту силу, якою вона є – доброю чи злою? Зазвичай нечиста сила сприймається злою, ворожою до людей, шкідливою. Проте є один український письменник, ім'я його Василь Королів-Старий, який каже, що не треба населяти світ ворожими й лихими силами, не треба лякати дітей, викликати відчуття небезпеки там, де її немає. Цей письменник боронить українську «нечисту силу» і запевняє, що вона буває не такою вже й небезпечною, як її зображують ті, хто самі можуть робити значно більше кривди, і їх чомусь «нечистими» не звать (Королів-Старий, 1992: 6). Учнім варто запропонувати домашнє завдання не лише прочитати казку, а й намалювати ілюстрації до найцікавіших моментів, які запам'яталися. На одному з етапів уроку можна провести конкурс ілюстрацій.

Коли учні назвуть персонажів казки (Засць, Мавка-Вербинка, Лісовик, Кізочка, лісник, багатий панич, московські вовки), з'ясовуємо, чи знають вони, хто такі Хухи, адже, якщо казка «Хуха-Моховинка» не вивчається, то діти можуть цього й не знати. Варто прочитати на уроці початок казки «Хуха-Моховинка», і, якщо учням буде цікаво, запропонувати дочитати її вдома. Після прочитаного варто вдатися до словесного малювання, щоб учні розказали, якими вони уявляють Хух.

Далі з'ясовуємо, хто такі Мавки і що діти про них знають. Після обміну враженнями варто запропонувати докладніше прочитати про Мавок у «сувоях

мудрості» (*скручені «сувої» з текстами діти дістають зі скриньки за бажанням і озвучують*).

Сувій 1. Мавки – лісові, польові, лугові, степові духи-діви. Близькими родичками мавок є русалки. Русалки – це духи водяної стихії. Мавка струнка, має тонкий стан, звабливі очі, довгі вії, брови-стріли, має розкішне довге волосся.
Сувій 2. Голову мавки завжди прикрашає вінок. Якщо мавка лісова, то вінок сплетено з листя дерева, у якому вона живе: верби, липи, клену, осики тощо. Якщо мавка польова (лугова або степова), її вінок буде з польових квітів. Якщо гірська, то з квітів гірських.
Сувій 3. Дівчина-мавка завжди вбрана в довгу білу сорочку, ходить босоніж. І тому її легко сплутати зі звичайною дівчиною. Але якщо подивитися на мавку ззаду, то можна побачити дірку в сині, через яку видно нутрощі.
Сувій 4. Лісові мавки скоряються господарю лісу – лісовику. За давніми уявленнями, мавками ставали дівчата, які потопилися. Житло мавки – це дерево в лісі, яке стає для неї сестрою чи матінкою, куц у полі чи просто звичайна трава або печера.
Сувій 5. Лісова мавка, котра мешкала у вербі, називалася Вербиця . У Вербіці розкішні зелені коси й зелені очі. Якщо зрубати дерево чи викорчувати куц, у якому живе Мавка, то вона загине. Убити ж Вербіцю майже не можливо. Вона відродиться навіть з прутика верби, у якій жила.

Аналізуючи зміст казки, застосовуємо метод фронтального опитування:

1. Прослухавши інформацію з сувої мудрості, поясніть значення імена Мавок (Ясининка, Дубовинка, Вільхівка, Кленівка, Шипшиночка і Вербинка).

2. Чому, як ви думаєте, Мавка хотіла допомогти звірам?

3. Чому Мавки, Хухи не показуються людям або роблять це вкрай рідко?

4. Чи лише співчуття змусило лісника захищати Кізочку? Як би ви схарактеризували лісника?

5. Доберіть цитату з тексту про лісника. (*Робота з текстом*).

6. Чого найбільше бояться тварини лісу? (*Полювання*).

7. Розподіліть героїв за трьома групами. Кого ви віднесете до міфічних істот? (*Мавка Вербинка, Хухи, Лісовик, Водяник, Русалки, Мавки*).

8. Друга група – люди. Назвіть їх. (*Мисливці, добрий лісник, панич*).

9. Назвіть тварин і птахів, згаданих у казці. (*Дика кізочка, лисичка, вовки, чорновухий Заєць, ловецькі пси, пухнаті джмелики, ракші, сойки, куріпки*).

10. Якою ви уявляєте Мавку-Вербинку? Знайдіть цитату. (*Робота з текстом*).

11. Візуалізуйте образи Лісовика, Водяника, якими ви їх собі уявляєте? (*Усне малювання*).

12. Хто в казці є добротворцями, а хто злоторцями? Що ви скажете про мисливців?

13. Як Мавка віддячила лісникові за порятунок Кізоньки?

14. Як подякував лісник лісовим духам за свій порятунок?

15. З якою метою автор описує емоції міфічних істот і лісових звірят?

16. «Німого в лісі в нас нема нічого», – сказала Леся Українка у драмі-феєрії «Лісова пісня». Чи погоджуєтеся ви з цими словами?

Проблемне питання: Чому, як ви думаєте, автор назвав вовків «розбійниками московськими»? **Робота з текстом:** «Аж ось одного дня забігло до того лісу кілька здорових сірих Вовків, що їх розпудили мисливці аж в московських лісах. Осіли вони тут й почали хазяйнувати, як вдома. То Зайчиків ловлять, то Кізочку роздеруть. Одне слово, не стало життя тихим, мирним звіряткам від тих зайд-розбійників московських» (Королів-Старий, 1992: 77). Учні, маючи досвід нинішньої війни, даватимуть відповідь з позиції сьогодення. Нагадування вчителя, що письменник жив в іншу епоху, створить проблемну ситуацію, адже учням забракне знань для пояснення. Доречно звернутися до біографії письменника, підкреслити, що Василь Костьович Королів (Старий) був не лиш письменником, але й українським громадським діячем. Він брав активну участь в українському національному русі, дружив із Симоном Петлюрою. До речі, через участь В.Короліва-Старого в національних рухах, його громадську діяльність та активність у створенні Центральної Ради забороняли друкувати твори його дружини – письменниці Наталени Королеви (Венгрінюк, 2023: 7). Меценат Є.Чикаленко писав про Василя Короліва так: «Завжди бадьорий, веселий, діловитий, з головою раз у раз повною всяких проєктів, за що придбав репутацію «американця», він робить враження особливо талановитої, обдарованої природою людини і гаряче відданої відродженню української нації» (Чикаленко, 2004: 6). Будучи одним із засновників Центральної Ради, В.Королів-Старий став очевидцем подій 1918 року, коли командир більшовицької армії Муравйов приніс Україні, як він казав, «на штиках свободу» (Чикаленко, 2004: 387). Про цей період Є.Чикаленко записав у «Щоденнику» таке: «...большевики, перебивши під Крутами найкращий цвіт нашої молоді», почали «з-за Дніпра таку бомбардировку Києва, якої, як кажуть фронтовики, не бачили і на війні. ...День і ніч на протязі одинадцяти днів летіли 6-ти і навіть 12-ти дюймові снаряди, пробиваючи дахи, мури кам'яниць і трошачи все середині; мешканці поховалися в льохи від снарядів, що рвалися в будинках, дворах, на вулицях, обсипаючи все кругом скалками та кульками, калічаючи й убиваючи людей, особливо тих, що

вибігали шукати десь води або якоїсь їжі, бо рідко в кого були зроблені запаси. Багато людей було покалічено, вбито, багато померло з переляку та збожеволіло від нервового напруження. В самий розгар бомбардировки несподівано прибіг до нас схвилюваний О.Олесь (*учням варто сказати, що твір О.Олесь «Микита Кожему'яка» вони вивчатимуть вже за кілька уроків. – К.І.*) і оповів, що він був у свого приятеля лікаря Хороманського і, коли вийшов у другу кімнату зробити цигарку, то в той час у вікно влетів снаряд і на місці убив Хороманського; не можучи сидіти разом з убитим, він прибіг до нас, ризкуючи на вулиці своїм життям. Большевики цілили в Центральну Раду, в палац Міністерства та у вокзал, а коли його захопили, то встановили там батарею проти будинку М.Грушевського і стріляли в нього, доки він не взявся полум'ям. ...Разом з будинком професора згоріли його величезна бібліотека та розкішна цінна збірка всяких історичних та етнографічних предметів, рукописів і т. ін. Вся московська інтелігенція з приємністю стрінула звістку про знищення будинку Грушевського, якого вона вважала за головного винуватця відокремлення України від Росії» (Чикаленко, 2004: 385–386).

Отже, у часи, коли жив В.Королів-Старий, також відбувалася боротьба за українську державність, письменник добре знав, хто найбільший ворог України, знав і бачив, як цей ворог діє на нашої землі, а тому й увів навіть у казку таку важливу реалістичну подробицю – назвав вовків московськими. Це важливий момент для патріотичного виховання. В.Королів-Старий дітям і всім майбутнім поколінням передає цю важливу інформацію, на цьому акцентує, прямо називає ворога. (До речі, у підручнику «Українська література» для 5 класу (2022) автори Архипова В.П., Січкара С.І., Шило С.Б. чомусь слово «московські» пропустили і, замість слів В.Короліва-Старого «в московських лісах», «зайд-розбійників московських», залишили тільки «розбійників» (?) (Архипова та ін., 2022: 95).

Конкурс ілюстрацій. Пропонуємо учням продемонструвати створені вдома малюнки, прокоментувати зображене, розказати епізод, який надихнув на створення ілюстрації. Визначити найкращу ілюстрацію до твору можна шляхом голосування (гучних оплесків тощо).

Гра «Загадкова скринька» (*помістити в скриньку питання за змістом казки, учень дістає будь-яке й дає відповідь*).

ПИТАННЯ для гри «Загадкова скринька»

1. «Першим вісником прибіг сам не свій – аж мордочка йому побіліла – бувалий в бувальцях чорновухий...» (*Засць*).

2. Хто і про кого говорить: «Біда, братця! Біда-а!.. Бачив я, своїми очима бачив на узліссі... Тисячі, ти-и-сячі йдуть сюди...» (*Засць про мисливців, собак, загонщиків*).

3. Вона «на день ховалася у великому дуплі старої верби над болотом, прокинулася й нашо-рошила вуха. Серце їй болісно стислося». Про кого йдеться в цих словах, чому стислося болісно серце? (*Мавка-Вербинка*).

4. Хто й кому каже ці слова: «Біжіть швидше, сестрички, до сусідніх лісів. Кличте Мавок: Ясининку, Дубовинку, Вільхівку, Кленівку та Шипшиночку. Сьогодні у нас буде багато нещасних. Боюся, що сама не вправлюся...» (*Вербинка каже Хухам*).

5. Про кого ці слова: «Ніколи не уражав звірів, поважав Лісовика, жалів і малих Хух, а її, Мавку, дуже любив. Навіть часом ставив для неї на пеньку в мисочці молочну кашку...» (*Лісник*).

6. Назви персонажа: «Він був сумний, роздратований. Його світлі блакитні очі палали, як сині вогники в печі, кулаки було затято так, що аж довгі кігті впивалися в руки» (*Лісовик*).

7. Хто і кому каже ці слова: «Я вскочила в терновий кущ, і він пороздирав мені ніжки. Я не можу рушити далі – так мені болить і пече!» (*Кізонька каже Вербинці*).

8. Упізнай персонажа, хто це: «Незвичайно красна дівчина», «темні очі були, як фіалки або фіалкова тінь», «довге темно-синє волосся, що відблискувало, як гайвороняче крило», «довгі світло-зелені шати», «ніжні, білі, як лілеї, руки», «голос, неначе задзвонили навколо сині дзвіночки» Хто такою побачив героїню твору? (*Мавка-Вербинка, побачив лісовик*).

9. Хто, кому і про кого каже ці слова: «Дядечку! Прошу вас, змилюйтесь над нею! Вона ж така молоденька, живе всього тільки чотири місяці, така гарна й тендітна!» (*Мавка каже ліснику про Кізоньку*).

10. Хто й кому, з якого приводу каже: «Мавка, не людина. Для неї ваше слово нічого не важить, все одно, що сказати на вітер» (*Панич каже ліснику, щоб віддав Кізоньку*).

11. Кому належать ці слова: «Коли даєш якусь обітницю, то мусиш її додержати?» (*Лісникові*).

12. Кому належать слова: «Нам тут краще, як дома! Бо ваші Зайці та Кози ще не вчені. От ми їх і повчимо, щоб краще бігали...» (*Вовкам*).

13. Хто і для чого це зробив: «Узяв він лопату, пішов у саму хащу та й викопав там велику глибоченну яму, таку, що була вона зверху вужча, а зісподу ширша» (*Лісник робить пастку для вовків*).

14. Хто і про кого так думає: «Ну, що ж як я в пітьмі промахнуся, не заб'ю того ірода одразу, а тільки пораню?! Тоді ж він, підстрелений, живцем мене заїсть!..» (*Лісник про вовка, коли впав у яму*).

15. Що поклав лісник у «вовчу яму»? (*Шматок старого сала*).

16. Хто і як урятував лісника? (*Лісовик звалив дерево на яму, лісник виліз по гілках*).

17. «Ото був веселий бенкет у лісі тої ночі... Аж мені шкода, що мене туди не покликали!» Хто, кому, який бенкет улаштував? (*Лісник лісовим духам за свій порятунок*).

Робота в парах. У творі фантастичне переплітається з реальним. Доцільно буде визначити, що ж тут фантастичне, а що реальне. **Вправа «Досліджуємо казку»** (на дошці і в зошитах заповнюємо таблицю).

ТАБЛИЦЯ 1. Фантастичне й реальне в казці «Мавка-Вербинка»

Фантастичне в казці	Реальне в казці
Мавки; Лісовик; Хуки; тварини, які розмовляють; мавки лікують тварин; Мавка збирає лісових істот на допомогу; Лісовик валить дерево, звірі допомагають лісникові.	Лісник та мисливці; тварини; полювання людей на тварин; кізенька у колючому кущі; згадка про реального історичного ворога (вовки – розбійники московські).

Рефлексія:

– Коли ви читали казку, кому співчували, за кого переживали? У який момент це були найсильніші почуття? Чому?

– Розкажіть про свої враження від казки.

– Хто з героїв вам найбільше сподобався? Чому?

– Які моменти найбільше запам'яталися, схвилювали? Чому?

– То доброю чи лихою є «нечиста сила»?

– Чи погоджуєтеся ви з такою назвою – «нечиста»? Може, треба якось по-іншому назвати?

– Хто є справжньою нечистою силою в казці В.Короліва-Старого?

– Чи треба такий твір вивчати, як гадаєте? Чи знадобиться вивчене, почуте, прочитане сьогодні на уроці вам у житті?

– Чи з'явилося у вас бажання прочитати ще якийсь твір В.Короліва-Старого?

На підсумковому етапі уроку варто ще раз підкреслити, що Василь Королів-Старий створив позитивний образ нечистої сили, показав, що вся природа одухотворена, жива, що рослини й тварини переживають біль, страх, образи так, як і люди, вони так само радіють, дякують, добро-творять. Письменник показав звичайну для людей ситуацію (полювання), але показав її очима звірів. І в такий спосіб дав читачам можливість замислитися над важливими життєвими проблемами:

добра і зла, кривди, милосердя, вдячності, непо-рушності даного слова, всезагального зв'язку всього суцього. Важливо підвести п'ятикласників до думки, що цією казкою В.Королів-Старий закликає робити добрі справи, бути милосердними, чуйними, дослухатися до живої природи, не втрачати здатності оживляти, одухотворювати світ, пам'ятати, що людина – це теж частина природи і ми ніби «тримаємося за руки» з усім суцям, що на оточує.

Цікаво запропонувати учням вдома створити фотоквест за твором В.Короліва-Старого «Мавка-Вербинка» (завдання можна подати в презентації). **Зразок фотоквесту.** Правила: 1. Виконайте дев'ять завдань. 2. Сфотографуйте предмет-відповідь на кожне запитання (можна використовувати фото з Інтернету). 3. Кожну світлинку підпишіть номером запитання. 4. Розмістіть світлини в колажі, а в центрі розмістіть світлинку, яка б відповідала ідеї цього твору. Завдання фотоквесту: 1). Сфотографуйте тварину, яка першою сповістила лісових мешканців про початок полювання. (*Заєць*). 2). Сфотографуйте дерево, у якому жила Мавка, головна героїня твору В.Короліва-Старого. (*Верба*). 3). Сфотографуйте тварину, яка поранила собі ніжку і яку врятувала Мавка. (*Кізенька*). 4). Сфотографуйте рослину, яка спричинила поранення Кізеньки. (*Терен*). 5). Сфотографуйте квітку, з якою асоціювався колір очей Мавки. (*Фіалка*). 6). Сфотографуйте тварин, яких В.Королів-Старий назвав «зайдами-розбійниками московськими». (*Вовки*). 7). Сфотографуйте те, що поклав Лісник у «вовчу яму». (*Шматок сала*). 8). Сфотографуйте рідину, яку викорис-тав лісник для приготування каші. (*Молоко*). 9). Сфотографуйте прянощі, які додав лісник у кашу. (*Кориця*).

Висновки. Таким чином, запропонована схема інтерпретації казки В.Короліва-Старого ще раз доводить, що творчість митця є цінним матеріалом для вивчення в школі, адже знайомить учнів з українським фольклором, розвиває творче й критичне мислення, уяву й фантазію, вчить шукати глибинні сенси, сприяє розвитку емпатії. Учні знайомляться з біографією письменника, аналізують його тексти, відкривають для себе світ української казки, вчать розрізняти добро і зло, розвивають творчі здібності, формують власні моральні якості, правильні життєві орієнтири. Запропонована інтерпретація стане корисним методичним матеріалом для вчителів-словесників, спонукою до креативних ідей. Учні мають отримати і знання, і радість відкриття, й позитивні емоції, полюбити літературу, а своє, рідне вважати найкращим. Творчість Василя Короліва-Старого є гарним матеріалом для цього.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архипова В. П., Січкач С. І., Шило С. Б. Модельна навчальна програма «Українська література. 5 – 6 класи» для закладів загальної середньої освіти. URL: <https://drive.google.com/file/d/1mZUOTHruXmNjXck7fmtL5bPreQvXwgFR/view> (дата звернення: 24.12.2024).
2. Архипова В. П., Січкач С. І., Шило С. Б. Українська література : підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти. Чернівці : Букрек, 2022. 240 с. URL: https://pidruchnyk.com.ua/1682-5_ukrlit_arhupova.html (дата звернення: 25.12.2024).
3. Братко В. О. Вивчення чарівної казки в культурологічному контексті. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2013. № 9. С. 20–23.
4. Васюта С. Д. Чарівний світ у казках В. Короліва-Старого «Хуха-Моховинка» та Туве Янсон «Капелюх чарівника». *Наукові праці. Філологія. Літературознавство*. 2014. № 227. С. 13–18.
5. Венгринюк Х. Ю. Наталена Королева. Харків : Фоліо, 2023. 120 с.
6. Королів Старий В. К. Нечиста сила. Київ : Фірма «Довіра», 1992. 157 с.
7. Рудюк Т. В., Капленко О. В. Особливості вивчення творчості Василя Короліва-Старого на уроках української літератури в 5 класі. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки»*. 2023, № 2. С. 103–108.
8. Чикаленко Є. Х. Щоденник (1907 – 1917). У 2-х т. Документально-художнє видання. Київ : Темпора, 2004. Т. 1. 428 с.
9. Чумарна М. І., Пастушенко Н. М. Модельна навчальна програма «Українська література. 5 – 6 класи» для закладів загальної середньої освіти. URL: https://drive.google.com/file/d/1MRfi5sRENH_yVuxtZ_Lh0IyYvHPKekP9/view (дата звернення: 24.12.2024).
10. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слизук О. А та ін. Модельна навчальна програма «Українська література. 5 – 6 класи» для закладів загальної середньої освіти. URL: https://drive.google.com/file/d/1NjYc96_f3hglHcWCTP6Q2ixXJv3ehlx/view (дата звернення: 21.12.2024).

REFERENCES

1. Arkhypova V. P., Sichkar S. I., Shylo S. B. (2021) Modelna navchalna prohrama «Ukrainska literatura. 5 – 6 klasy» dlia zakladiv zahalnoi serednoi osvity. [Model curriculum «Ukrainian literature. 5-6 grades» for institutions of general secondary education]. URL: <https://drive.google.com/file/d/1mZUOTHruXmNjXck7fmtL5bPreQvXwgFR/view> (data zvernennia: 24.12.2024). [in Ukrainian].
2. Arkhypova V. P., Sichkar S. I., Shylo S. B. (2022). Ukrainska literatura : pidruchnyk dlia 5 klasu zakladiv zahalnoi serednoi osvity. [Ukrainian literature: a textbook for the 5th grade of institutions of general secondary education]. Chernivtsi : Bukrek, 2022. 240 s. URL: https://pidruchnyk.com.ua/1682-5_ukrlit_arhupova.html (data zvernennia: 25.12.2024). [in Ukrainian].
3. Bratko V. O. (2013). Vyvchennia charivnoi kazky v kulturolohichnomu konteksti. [Studying a fairy tale in a cultural context]. *Ukrainska literatura v zahalnoosvitnii shkoli*. № 9. S. 20–23. [in Ukrainian].
4. Vasiuta S. D. (2014). Charivnyi svit u kazkakh V. Koroliva-Staroho «Khukha-Mokhovynka» ta Tuve Yanson «Kapeliukh charivnyka». [The magical world in the fairy tales of V. Korolev-Stary «Hukha-Mokhovynka» and Tove Janson «The Wizard's Hat»]. *Naukovi pratsi. Filolohiia. Literaturознавство*. № 227. S. 13–18. [in Ukrainian].
5. Venhryniuk Kh. Yu. (2023). Natalena Koroleva. [Natalena Koroleva]. Kharkiv : Folio, 120 s. [in Ukrainian].
6. Koroliv Saryi V. K. (1992). Nechysta syla. [Unclean power]. Kyiv : Firma «Dovira», 157 s. [in Ukrainian].
7. Rudiuk T. V., Kaplenko O. V. (2023). Osoblyvosti vyvchennia tvorchosti Vasylia Koroliva-Staroho na urokakh ukrainskoi literatury v 5 klasi. [Peculiarities of studying the works of Vasyl Koroliv-Stary in Ukrainian literature lessons in grade 5]. *Naukovi zapysky. Seriiia «Psykhologo-pedahohichni nauky»*. № 2. S. 103–108. [in Ukrainian].
8. Chykalenko Ye. Kh. (2004) Shchodennyk (1907 – 1917). U 2-kh t. Dokumentalno-khudozhnie vydannia. [Diary (1907 – 1917). In 2 volumes: Documentary and artistic edition]. Kyiv : Tempora, T. 1. 428 s. [in Ukrainian].
9. Chumarna M. I., Pastushenko N. M. (2021). Modelna navchalna prohrama «Ukrainska literatura. 5 – 6 klasy» dlia zakladiv zahalnoi serednoi osvity. [Model curriculum «Ukrainian literature. 5-6 grades» for institutions of general secondary education]. URL: https://drive.google.com/file/d/1MRfi5sRENH_yVuxtZ_Lh0IyYvHPKekP9/view (data zvernennia: 24.12.2024). [in Ukrainian].
10. Iatsenko T. O., Pakhareno V. I., Slyzhuk O. A ta in. (2021). Modelna navchalna prohrama «Ukrainska literatura. 5 – 6 klasy» dlia zakladiv zahalnoi serednoi osvity. [Model curriculum «Ukrainian literature. 5-6 grades» for institutions of general secondary education]. URL: https://drive.google.com/file/d/1NjYc96_f3hglHcWCTP6Q2ixXJv3ehlx/view (data zvernennia: 21.12.2024). [in Ukrainian].